

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 112 (3274) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Háborús övezetet létesítenek a Földközi tenger partvidékén

Franciaország európai szerepéről s az olasz-francia viszonyról beszélt Bastianini, olasz külügyi államtitkár. Ankarából Szíriába, Egyiptomba, majd Indiába és Kinába utazik Spelman newyorki érsek

Róma. (MTI.): Bastianini külügyi államtitkár szerdán nyilatkozott a szenátus külügyi bizottsága előtt.

— A háború — mondotta a külügyi államtitkár — a külügyminisztérium számára különösen mélyreható munkát jelent. A háború tulajdonképpen nem más, mint a politikának fegyverrel való folytatása, olyan kérdések körül, melyek a viszály kitörése előtt felgyülemlettek és melyeket az ellenségeskedések befejezésekor is szemmel kell tartani és tanulmányozni.

— Európa — folytatta — ma szemben áll két hatalommal, mely azt mondja, hogy a jog és szabadság előharcosa, mégis a bolsevizmussal szövetségbe, abban a képtelen reményben, hogy ez az ő ügyüket segíti, nem a magáét, holott a szovjet imperializmus megindult régi útján, ama tengerek felé, melyeket az angolok elvitatnak a földközi tengeri népektől. A lengyel kérdés alakulása mutatja a helyzet viaszosságát és még a hadüzenet ürügyétől is megfosztja ellenségeinket. Senki se higgye, hogy az angolszások új háborúval meg tudják menteni Európát a bolsevizmus elől, amely az angol plutokráciára is átte-

jedne. A velünk szembenálló 3 külön-nemű hatalom ellen, melyek minket az ellenkezés minden eszközétől meg akarják fosztani, melyek szellemünk erejét és európai küldetésünket meg akarják törni. Európának meg kell védenie magát és önmagában meg kell találnia a szükséges erélyt, hogy ellenálljon és megmaradjon minden nép vezérgondolatává.

— A német-olasz új Európa és világ-rendező elvek határozzák meg — folytatta az államtitkár — az olasz-francia viszonyt is. Nem akarjuk Franciaországot megsemmisíteni, megalázni. Érzékünk van életérdekeik iránt. Európa újjáépítésében való részvétele céljából azonban Franciaországnak meg kell értenie annak szükségességét, hogy áldozatokat kell hoznia és elősegítenie nem csupán a termelést és a tengely katonai erőfeszítéseit, hanem a győztesekkel szemben még mindig fennálló függő kérdések rendezését is. Ez lényeges előfeltétele annak, hogy az olasz-francia viszony kölcsönös megértéssé váljék és megtalálja a maga helyét az európai együttműködésben.

Ismertetője végén Bastianini hódolt az olasz katonának.

gerészet elrendelte a háború kitörése óta amerikai kikötőkben tartózkodó dán tengerészek kötelező sorozását. Az

Benes sürgölődése Washingtonban

Ankarából jelentik: (B. T.) Spelman newyorki érsek elutazott Ankarából. — Utjának további célja Szíria, Egyiptom később pedig India és Kína.

Washingtonból jelentik: (B. T.) Benes kedden Hull külügyminiszterrel és az amerikai kormány pénzügyi és gazdasági szakértőivel folytatott megbeszélést. Ezenkívül találkozott Stettiniussal,

amerikai tengerészet tisztjelöltjei számára iskolahajónak használják a Danmark nevű dán iskolahajót, amely a háború kitörése óta egy amerikai kikötőben horgonyzott.

Varsóból jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Hivatalosan jelntik hogy a szovjet légiereinek néhány nap előtt Varsó ellen intézett támadása alkalmával a polgári lakosság a következő veszteségeket szenvedte: 149 halott, 118 súlyos sebesült, 105 könnyebben sebesült és 17 eltűnt. Azonkívül összesen 889 ember maradt fedél nélkül.

a kölcsön és bérleti törvény végrehajtó hivatalának vezetőjével, továbbá a háborús gazdasági minisztériumból Miss Perkins-sel. Megbeszélést folytatott Morogenthau pénzügyminiszterrel is. Előreláthatóan találkozni fog Van Zeeland volt belga miniszterelnökkel, aki jelenleg szintén az Egyesült Államokban tartózkodik.

Egyezmény jött létre Franciaország és a nemzeti Kína között

Vichyből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A francia külügyminisztérium közli:

1943 február 23-án tett nyilatkozat értelmében, mely szerint Franciaország lemond tiencini, henkai és nankingi engedményes jogáról, május 17-én Franciaország és Kína egyezményt írtak alá. Az egyezmény 1943 június 5-én lép életbe.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint a Fukien tartomány központjában fekvő Kienovi kunai légitámaszpont ellen intézett légitámadásról kiegészítően közlik, a japán repülőik súlyos károkat okoztak az ottani katonai berendezésekben. Találattak egy városi vasutat. A japán repülőik a hunan Sangton és Tehsham elleni támadásuk során is nagy károkat okoztak az ellenséges katonai berendezésekben. Sangtonban a város közelében levő katonai berendezéseket felgyújtották és szétrombolták, míg Tehshamban, amely 10 kilométernyire van Sangtentől, üzemanyagraktárak és más katonai berendezések váltak a japán teitálatatok áldozatává.

Bernből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Az United Press jelenti Chicagóból, hogy csütörtökre virradó éjszaka nagy árvízszerecsétlenség történt Illinois és Indiana államokban. Az árvíz egyike a legsúlyosabbaknak, melyek az utóbbi tíz év alatt az Egyesült Államok területén előfordultak. Az indianai állami hatóságok kijelentették, hogy a Wabas és White River folyók áradása a legsúlyosabb árvízszerecsétlenség 30 esztendő óta. Sok hadianyaggyárban ideiglenesen be kellett szüntetni az üzemet az árvíz miatt.

Genfből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Londonból jelentik: Az Evening Standard levelezője közli: Montrealból, hogy Sussex (Uj-Braunsvéig) városban egy katonai táborban nyugtalanság tört ki. Két katonai különítmény szuronnyal támadt egymásra és golyót is váltottak. Egy katona meghalt. Mint a tudósító kiegészítően közli, az egyik quebeci katonai csoport a franciául beszélő kanadai tartomány függetlenségéért szállt síkra és ebből származott az összetűzés.

Moszkvába utazott Davies, Roosevelt személyes képviselője

Berlinből jelentik: (MTI) A Német TI diplomáciai tudósítója Churchill washingtoni beszédével kapcsolatban megjegyzi, hogy a brit miniszterelnök azzal a határozott megállapítással, amelyet a katonai és stratégiai vonatkozású számoló művészet bő alkalmazásával adott elő, kivonta magát minden olyan probléma megvitatása alól, amely a Sztalinnal hón óhajtott találkozást terhelhetné, vagy éppenséggel veszélyeztethetné. Azok az engedmények azonban, amelyek Sztalint arra

készíthetnék, hogy eddigi tartózkodásából kilépjen, mindig csak azoknak a költségeire történhetnének, akiknek érdekei felett Churchill tudatos hallgatással siklott el beszédében, melyet sokatigézőnek harangoztak be.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A szovjet hírszolgálat jelentése szerint Davies, Roosevelt személyes képviselője, aki 1936-tól 1938-ig az Egyesült Államok moszkvai nagykövete volt, szerdán Moszkvába érkezett.

Újabb légiriadók Londonban

Genfből jelentik: (B. T.) A Tribuna de Geneve marseillei jelentése szerint a Földközi tenger partvidékén a legközelebbi időben háborús övezetet létesítenek. Az övezet kijelölése hetek óta folyamatosan van Magában foglalja az egész Cot d'Azurt, beleértve Cannes és Nizzát. Az övezet szélessége 30-40 kilométerre terjed, aszerint, hogy a védelmi rendszer megkivánja. Egyes fűrdőhelyeket máris bezártak.

Stockholmból jelentik: (MTI) A Né-

met TI jelenti: Az angol hírszolgálat szerint szerdán este London környékén légiriadó volt. Éjfél tájban London környékén újból megszólaltak a szirénák.

Rómából jelentik: (MTI) Mint a csütörtök reggeli olasz lapok jelentik, Marcus Aurelius császárnak a Capitoliumon levő világhírű lovasszobrát óvóhelyre szállították.

Kopenhágából jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Svédországon át érkezett hírek szerint az amerikai haditen-

Bulgária vezérkari főnöke Budapesten

A MTI jelenti: Lukasz Konstantin, altábornagy, a bolgár vezérkar főnöke vitéz Szombathelyi Ferenc vezérezre-de, a m. kir. honvédevezérkar főnöke múltévi látogatásának viszonzására repülőgépen Budapestre érkezett. A közforgalmi repülőtéren ünnepélyes fogadtatás várta. A forgalmi épület előtt diszszázad állott zászlóval, zenével. A

bolgár vendéget a repülőtéren vitéz Bajnóczy József vezérezre-de, a honvédevezérkar főnökének helyettese üdvözölte. A bolgár vezérkar főnök tegnap megkoszoruzta a hősök emlékművét. Szerdán délben Kállay Miklós miniszterelnök adott ebédet tiszteletére a miniszterelnöki palotában.

Átadta a polgármester a kinevezéseket a véglegesített városi tisztviselőknek

Dr. Gyapay László helyettes polgármester válasza t a kinevezett tisztviselők nevében

Nagyvárad, május 20. Ma délelőtt ünnepélyes keretek között adta át a polgármester a véglegesített városi tisztviselőknek a kinevezési okmányokat.

Erre az alkalomra a bizottsági teremben gyűltek össze a véglegesített tisztviselők, akikhez a polgármester Hlatky Endre főispán jelenlétében beszédet intézett.

— A belügyminiszter — mondotta, — felülvizsgálva a nagyváradai tisztviselők helyzetét, egy kivétellel véglegesítette mindazokat a városi tisztviselőket, akiknek a kinevezése az ő hatáskörébe tartozik. Ehhez alapul a polgármester és a főispán előterjesztését vette a belügyminiszter. Amint az eredmény is mutatja, a főispán és a polgármester egy kivétellel minden tisztviselőt véglegesítésre ajánlott. Azokat is, akik minden tekintetben megfelelnek, azokat is, akik kifogás alá esnek ugyan, de megvan rá a remény, hogy a jövőben meg fognak felelni.

— Sorsforduló ez a nap közel 80 tisztviselő életében. A véglegesítés folytán jogaik teljességébe lépnek a tisztviselők, de ugyanakkor fokozottabb mértékben el vannak kötelezve, hogy a nemzet és Szent László városa érdekében minden erejük latbatásával dolgozzanak.

— Két és fél éve annak, — folytatta a polgármester, — hogy a magyar közigazgatás átvette a város vezetését. Ez idő alatt sikerült újjászervezni az adminisztrációt és külsőleg is átalakítani a város képét. Sajnos, a háborús nehézségek megakadályozták a város vezetőségét abban, hogy minden tervét megvalósítsa, de hogy mégis van a munkának eredménye, azt mindenkinek el kell ismernie, aki objektíven gondolkodik.

— De a munka nehezebb része még csak ezután következik. A háború kelleséges közepén számolni kell újabb nehézségekkel, megpróbáltatásokkal, problémákkal, amelyeket meg kell oldani, mert a belső front helyzete s ezzel a győzelem s a jobb jövő, sok tekintetben a közigazgatási tisztviselőtől függ.

— Vigyázzon tehát mindenki, mert nemcsak a saját és családja, hanem a nemzet jövőjéért is felelős. Nem szabad elosüggedni, elfáradni. Utolsó idegzálunk megfeszítéséig dolgozni kell, mert csak így vészelhetjük át a jelenlegi nehéz helyzetet.

— Kívánom tehát a tisztviselői kartól — fejezte be beszédét a polgármester, — hogy most a véglegesítés után mindenki fokozottabb önzetlenséggel, lelkesen és teljes odaadással dolgozzék. Mert az a tisztviselő, aki megfelelkezne a kötelességteljesítésről, nem maradhat meg a város szolgálatában. Viszont a kötelességüket híven teljesítő tisztviselők kellő méltánylásban fognak részesülni.

A polgármester erre az egyenként

eléje lépő tisztviselőknek kezébe adta a kinevezési okmányt. Majd Gyapay László helyettes polgármester a tisztviselői kar nevében megköszönte a főispán és a polgármester jóindulatát és ígéretét tett, hogy ügybuzgó munkájukkal mindig mellettük fognak állani.

Végül Hlatky Endre főispán mondott

rövid buzdító beszédet. Kifejezte örömet afelett, hogy a megelégedettség mosolyát látja a tisztviselők arcán s kívánta, hogy ugyanilyen jókedvvel és megelégedéssel végezzék munkájukat akkor is, ha — mint ez várható — az elkövetkező nehéz idők egyre súlyosabb feladatokat róznak rájuk.

Együtt mulattak a cigányok Luc Jánossal és ezer pengőt emeltek ki a zsebéből

A pénz megkerült, a cigányok fogházbüntetést kaptak

Nagyvárad, május 20. Furfangos cigányok állottak csütörtök délelőtt a nagyváradai törvényszék dr. Gavallér László egyesbírája előtt. Rostás Sándor és Szajku Nóti a vádlottak, a vádirat szerint ez év február 26-án korecsmai mulatozás közben 1000 pengőt loptak ki Luc János szalontai lakos zsebéből.

A bíróság először Rostás Sándort hallgatja ki. Kiderül, hogy háza és 5 hold földje van. Egyébként lókupec. Szajku Nóti szintén a „konszolidált” cigányok osztályához tartozik. Van két háza és egy hold földje neki is. Nős, feleségét Rákóczi Ludóvikának hívják.

Lábakél a pénznek mulatozás közben

A károsult gazdát ezután tanuként hallgatta ki a bíróság. Luc János elmondja, hogy eladott egy tehenet 1000 pengőért. Felesége biztatta, hogy a kapott pénzen vásároljanak valamit, ő azonban előbb betért egy kis szivarosítóra. A bor hamar fejébe szállt s hogy mi történt, arra már csak a felesége „emlékszik.”

Luc Jánosné „emlékszik” is, csak egy kicsit zavarosan. Nagyrészt ő is úgy mondja el az esetet, mint az ura, de minden részletre nem tud egészen pontos felvilágosítást nyújtani. Szerinte az egyik vádlott benyúlt a Luc János zsebébe, azt azonban nem látta, hogy mit vett ki onnan. Mikor észrevették, hogy a pénz hiányzik, utána eredtek a közben már elszedett cigányoknak, sőt rendőrt is hívtak, a rendőrral való találkozás részleteire azonban Lucné alig tud felvilágosítást nyújtani. Arról azonban tud, hogy a pénzt ugyanolyan címletekben találta meg a hatóság a két vádlottnál, ahogyan Luc János kapta. Rostás Sándornál 400 Szajku Nótinál pedig 600 pengőt találtak a rendőrök vagy detektívek.

Mit látott a pincér?

Agoston Ferenc pincért szintén tanuként hallgatja ki dr. Gavallér egyesbíró.

Agoston szerint mikor abba a vendéglőbe betértek, ahol ő van alkalmazásban, már úgy a vádlottak, mint a sértett ittasok voltak. A sértett alig állt a lábán, ezért nem is szolgálták ki a társaság tagjait. Illetőleg — javítja ki magát Agoston — az egyik úr, már nem

Mindketten tagadják, hogy a bűncselekményt elkövettek volna. Előadásuk szerint lovat mentek venni Szalontára, de nem akadt megfelelő. Bánatukban betértek egy csapszékhé, ahol megismerkedtek Luc Jánossal és feleségével. Ezután együtt korecsmáztak a több ivóba is betértek egy-egy liter borra. A mulatozásnak az vetett véget, hogy Luc Jánosnak tulságosan megártott az ital s felesége alig bírta hazacipelni. Az időközben történetekről nem akar tudni egy cigány sem s makacslal tagadják, hogy a károsult zsebébe nyúltak volna.

tudom melyik, fogyasztott valami savanyut...

— Na és hogy mentek el a „vendégek”? — kérdezi a bíróság.

— Hát — csóválja meg a fejét a tanu, — ez az ember, — Luc János felébökö, — nagyon ittas lehetett, mert „úgy” vitték ki...

— Kik vitték ki, ezt nem látta? — Hát kérem, az egyik vádlott, meg a „mama” támogatták.

A bizonyítási eljárás befejezése után dr. Schuller királyi ügyész a vádat teljes egészében fenntartotta és szigorú büntetést kért.

A védő viszont azt bizonyította, hogy Luc János semmi tárgyi bizonyítékot

Gombostűt és zsiletpengét nyelt egy hintáslegény

Lopott és a leleplezéstől való félelmében követte el tettét

Nagyvárad, május 20. Tegnap jelentették a rendőrségnek, hogy Laki Sándor 22 éves hintáslegény öngyilkossági ezándékból varrótűt és zsiletpengét nyelt. A hintáslegény öngyilkossági kísérlete mögött nem kell romantikus eszerelemi történetet keresni, sokkal prózaiabb háttere van annak, hogy a fiatal hintáslegény meg akart válni az élettől.

Laki Sándor vasuti bóröndlopásokból tartotta el magát, leutóbb a rendőrség

Mozik műsora:

APOLLÓ: Óplumkeringő.
BELVÁROSI: Késő.
CASINO: 7-en, mint a gonoszok.
KORONA: Egy szoknya, egy nadrág.

nem tudott felhozni a vádlott ellen és felesége vallomása sem elég világos és megnyugtató. Éppen ezért felmentő ítéletet, vagy a legenyhébb büntetés kiadását kérte.

A vádlottak az utolsó szó jogán „szabadulást” kértek a bíróságtól. Ez a vágyuk teljesült, mert a törvényszék bünyönek mondotta ugyan ki őket egyrendbeli lopás vétségében és ezért 1—1 hónapi és 15 napi fogházbüntetésre ítélte mindkettőjüket, a vizsgálati fogsággal azonban büntetésüket teljes egészében kitöltöttnek vette a elrendelte azonnali szabadlábrahelyezésüket. Egyezersmint elrendelte a bíróság, hogy a lefoglalt 1000 pengőt adják ki jogos tulajdonosának. Az elítéltek megnyugodtak s a királyi ügyész sem felebbezett, így a bíróság döntése jogerős.

Nagy érdeklődés előzi meg a kormánypart nagyválasztmányi ülését

Az Új Nemzedék írja. Politikai körök rendkívüli nagy érdeklődéssel várják a kormánypart budapesti és pest megyei szervezeteinek nagyválasztmányi ülését, melyet május 29-én, szombaton tartanak meg a budapesti Sportcsarnokban. Program szerint a választmányi ülést Homonnay Tivadár főpolgármester, a budapesti MÉP szervezet elnöke nyitja meg. Az ülésen Kállay miniszterelnök is részt vesz és nagy beszédben nyilatkozik az idősebbi kérdésekről. Az ülésen Lukács Béla miniszter, Vasváry Lajos és Donáth György képviselők szólnak még fel.

Gelei professzor pénteken délután tartja előadását a városháza dísztermében

Nagyvárad, május 20. Előző számainkban jeleztük már, hogy a városunkba érkező Gelei József dr., a kolozsvári tudományegyetem ny. r. tanára, eleget tesz a természettudománykedvelők helyi csoportja felkérésének és egy előadást tart holnap, pénteken délután 6 órakor a városháza dísztermében. A nagytelentélyű tudós és kiváló előadó vetített képekkel kísért előadásának címe: Az élő szervezet összhangja. Tekintettel a magas színvonalú és tudományos előadás iránti nagyfokú érdeklődésre, ajánlatos a helyeket jól előre elfoglalni.

Pártoljuk a keresztény kereskedelmet

leleplezte egyik lopását és a detektívek már a nyomában voltak. A büntetéstől való félelmében követte el az öngyilkosságnak ezt a szokatlan és talán legtöbb fájdalmat okozó módját.

Laki Sándort az állami kórházba szállították, ahol dr. Csete Emil főorvos hajtott végre rajta műtétet. Állapota nagyon súlyos, életben maradásához kevés a remény.

Délen indult meg az újabb szovjetorosz offenzíva

Roosevelt különmegbízottja Moszkvába repült

Berlin. (MTI.) Illetékes német részről közlik tájékoztatásul, hogy a legújabb megállapítások szerint a völgyzárógátak elpusztítása következtében 370 ember meghalt és 36 eltűnt.

Berlin. (MTI.) A Német Távírti Iroda jelenti: A német haderő a horvát köztelékkel újabb irtó harcot indított a Boszniában szétszórtan működő kommunista bandák ellen.

Berlin. (MTI.) A Német Távírti Iroda jelenti: A Führer főhadiszállásán fogadta Fanni Luukkoneit, a finn lotta szervezet főnöknőjét. Ez alkalomból átnyújtotta a német seregek jelvényeit a csillaggal, a bolsevizmus ellen folytatott kiváló és eredményes munkája elismerésül.

Kuybisev. (Bud. Tud.): Davies, Roosevelt külön megbízottja Stalingrádon át Moszkvába repült.

Északon nem tud támadni a szovjet

Berlin. (Interinf.) Az elmúlt napok nyugalma után a bolsevisták kedden minden szakaszon élénk tevékenységet folytattak. Támadásaik súlypontja, mint ahogyan várható volt, a kubáni alsó folyás vidékén volt. A német hídfő-állás keleti vonalánál a szovjet több ezredet vont össze, amelyek erős tüzéségi előkészítés után több hullámban támadásra indultak. A bolsevisták támadása a német tüzéség és gyalogsági fegyverek összpontosított védelmi tüzésében már néhány óra múlva összeomlott, anélkül, hogy a szovjetnek sikerült volna tért nyerni. 14 szovjet páncélost szétromboltunk, hetet mozgásképtelenné tettünk. Kedden a délutáni órákban a bolsevisták harmadig nagy támadása során a német vonalakban elkeseredett közelharcok zajlottak le, amelyek végül is az ellenséges kötelékek megsemmisítésével zárultak. A német gyalogos csapatok újra visszazserezték a főharcvonal előtti terepet. A bolsevisták II gépet vesztek, amelyeknek a támadás támogatása volt a feladatuk. A Kubántól északra és Temarjuk ingoványos területén a bolsevisták nagy erővel támadtak a német állások ellen. Liszicsianszknál a szovjet új támadásra indult, miután csapatait friss kötelékekkel váltották fel. A támadás azonban megakadt. Bjelgorod környékén újra nagyobb ütközetekre került sor, amely a bolsevistákra nézve súlyos veszteséggel végződött. Az oreli kanyarulat is több erős vállalkozás színtere volt. Ennek során különösen sikeres volt egy német rohamcsapat vállalkozása. Német gránátosok több mint száz sztárajáruszától délre is támadott a szovjet. Német részről hajlandók arra a felfogásra, hogy a bolsevisták távolról sincsenek abban a helyzetben, hogy a keleti harcok északi szárnyán támadó hadműveletekbe fogjanak és a szovjet vállalkozás önmagában álló műveletnek mondható. Ezzel szemben a kubáni hídfőnél folyó támadások, részletei annak az offenzívának, amelyre már napok óta számítottak.

Változatlan a finn külpolitika

Helsinki. (MTI.) Illetékes finn körökben szerdán hangoztatták, hogy az elmúlt napokban a finn külpolitika alakulásában semmi említésre méltó nem történt. Vonatkozik ez az amerikai—finn viszonyra is. Rámutattak arra, hogy a stockholmi

sajtó értesülése szerint az amerikai ügyvivő ezen a héten elhagyja Finnországot, de hozzáfűzi, hogy ennek hivatalos megerősítésére semmiféle okot nem látnak. A washingtoni ta-

nácskozások háttérbe szorítottak minden részletkérdést.

Berlin. (MTI.) Illetékes német részről közlik tájékoztatásul, hogy a legújabb megállapítások szerint a völgyzárógátak elpusztítása következtében 370 ember meghalt és 36 eltűnt.

Róma. (MTI.) A Stefani jelenti. Az olasz főhadiszállás 1089. közleménye: torpedóvető repülőgépeink az algiri partok mentén megtámadtak egy ellenséges karavánt eltaláltak négy nagyobb tonnatartalmú gőzöst, amelyek egyike elsülvesztettnek tekinthető. Ellenséges repülőgépkötelékek géppuska támadást intéztek Calabria több községe ellen, továbbá Rortó Empedocle, Trapani és Pantelleria szigetét bombázták. Veszteséget eddig nem jelentettek. 27 ellenséges gépet lelőttünk.

Churchill szerint a hosszú háború kifárasztja a demokráciákat és elválasztja őket egymástól

Roosevelt-Churchill-Stalin-Csangkaisek találkozó készül

Japán helyzete izgatja az angolszökeket

Amsterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: A brit hírszolgálat szerint Churchill az Egyesült Államok kongresszusa előtt mondott beszédében hangsúlyozta, hogy a briteket és amerikaiakat egyesíti a közös veszély és az ünnepélyes hit a nagy célok elérésére. A világ jövője szempontjából fontos a két nép testvéri egysülése háborúban és békében. Az angoloknak és amerikaiaknak egyforma érdeke a Japán elleni szakadatlan hadviselés. Kijelentette, hogy Nagybritannia a háborút Amerika oldalán, vele összhangban, csapatainak legjobb hadászati bevetésével fogja vi-

selni. Japán leküzdése nem jelentené Németország leküzdését. Németország leküzdése azonban egyben Japán vereségét is jelentené. Annak a reményének adott kifejezést, hogy Roosevelttel együtt hamarosan találkozhatik Stalinnal és Csangkaisekkel. A háború főterhét a szovjet viseli. Mindent meg kell tenni a szovjet tehermentesítésére. Az ellenség még mindig hatalmas és hozzáférni nehéz. Súlyos veszélyt jelentene a háború elhúzódása az óriási kiadások miatt. A háború elhúzódása a demokráciákat kifárasztja, tompultakká teheti és elválaszthatja egymástól.

Churchill beszéde elárulta a szövetségesek nehézségeit

Berlin. (MTI.) A Német Távírti Iroda diplomáciai tudósítója írja: Ha Churchillnek az amerikai kongresszus előtt mondott beszéde úgy tekinthető, ahogy a washingtoni megbeszélések hatása mutatja, akkor ez a beszéd csak megerősíti a megbeszélésekről keltett azt a benyomást, hogy a szövetségesek gondot okozó nehézségei egyre nyilvánvalóbbakká válnak. Anglia és az Egyesült Államok, mint a brit miniszterelnök fejtegetései mutatják, teljesen tudatában vannak a veszély nagyságának és tudják, hogy szembe kell szállni azokkal, nem találják azonban a bevált eszközöket az ellen a baj ellen, hogy az egyik oldalon le kell rombolni azt, amit a másik oldalon fáradsággal fel akartak építeni. Ezért

folyik a kétségbeesett kötelhuzás arról, hogy melyik harctér legyen a közelebbi. Churchill Európa mellett szól, Roosevelt Keletázsia mellett. Csungkingot a Churchill által bevalított kétségbeesett helyzetében azzal a kiáltással vigasztalták, hogy Anglia egyszer kétségtelenül kész lesz a burmai út elleni akcióra. Ez megerősíti a hármass egyezményhez tartozó hatalmak ítéletének helyességét, hogy Tunézia, amelyért az angolok és az amerikaiak idegen légionáriusai támogatásával ember és anyag felhasználásával hónapokig harcoltak, a nehézségeknek nem a végét, hanem a kezdetét jelenti és hogy Tunézia valóban csak közbeeső játszma volt, amely a végső eredmény szempontjából nem döntő.

Tudja-e Ön...

... hogy az első szabadalmi törvény idősámításunk előtt a hatodik században került kiadásra és különös módon éppen a konyhaművészeti találmányokra vonatkozott? Sybaris déloloszországi görög város elpuhultságáról híres lakossága, melynek „gyomorimádata” már az ókorban is közmondásos volt, olyan nagy véleményvel volt a gasztrenómiáról, hogy törvény hozott, mely a szakácsok feltalálókétségére okozására az új ételket kitaláló szakácsoknak egy évi időtartamra kizárólagos jogot biztosított találmányuk hasznosítására. A törvény szószó szerint így hangzik: „Ha egy szakács új, pompás ételt talál ki, egy év elmulta előtt a feltalálón kívül senki másnak nem szabad a találmányt felhasználnia. Ezen idő alatt minden üzleti nyereség a feltalálóé legyen, hogy mások is megérintsék erejüket és a versenyben egymást mulják felül.

... hogy a világ első páncélos hajója, a „Santa Anna 1530-ban Nizzában készült? Az ólomból készült és a 300 főnyi legénységet számláló hajóra felerősített páncélzat V. Károly tuniszi expedíciójánál anynyira bevállalt, hogy az egykorú történetírás Tunisz elfoglalását elősősorban a páncéloshajó alkalmazásának tulajdonította.

... hogy az erszény mai alakja az idén lett száz éves és feltalálója Karl Heue drezdai könyvkötő, aki 1842-ben Amerikába vándorolt ki és Newyorkban egy táskakészítő üzembn kapott alkalmazást. Így találta fel munka közben az erszényt, mely csakhamar divatba jött és a régi pénzeszacskót rövid idő alatt egészen kiszorította a használatból.

... hogy az utcai közlekedést már a régi Rómában is részletes előírások szabályozták? Így pl. napközben a város utcáin a kereskedelem ill. teherközlekedés teljesen meg volt tiltva. Ennek oka valószínűleg az volt, hogy az utcák nagyon keskenyek voltak, uttest és gyalogjárda között nem volt semmilyen megkülönböztetés és így a teherkocsik forgalma a gyalogosforgalmat nagyon megnehezítette volna. Nappal csak azokkal a könnyű kis kocsikkal volt szabad közlekedni, amelyek többnyire az előkelő római polgár kényelmét szolgálták. Az is érdekes közlekedési rendelet volt, amely szerint a vidékre utazók kocsijai napnyugta előtt nem hagyhatták el a várost. A kocsik naplemente előtt a város különböző kapui előtt gyülekeztek, a kapukat azután megnatarozott időpontban megnyitották és a vidékre utazók elhagyhatták a várost.

... hogy sok modern kutató feltogás szerint téves feltogás az, mely a napban világító égiteket lát? Az eddigi sztratoszféri repülések megfigyelései ellentmondanak ennek a közkeletű nézetnek. A nap látszólagos fénye már 12.000 méter magasságban csökkenni kezd és violaszinbe megy át, még nagyobb magasságokban az ég egészen fekete. Valószínű tehát, hogy maga a nap közvetlenül nem világít és fénye a sugártörés következtében csak a föld légkörének határain belül jön létre.

Testvérkezlet szorít a kéz Szent László ünnepén

A megszállás súlyos éveiben, ki-mondhatatlanul nagyot és sokat jelentett nekünk városi katolikus magyar leányoknak az a meleg, lelkes kör, az Erdélyi Katolikus Nőszövetség leányifjúsági mozgalmának csoportja, az u. n. „leányklub”, ahová hetente eljárhattunk erőt, szellemet, magyar levegőt szívni. Itt találkoztunk s töltöztünk a katolicizmus és magyarság eszményeivel. Titokban, a hatóság mindenütt összeesküvést fűrésző árgus-szeme elől lehetőleg elrejtözve folyt a magyar és katolikus munka ezekben a kis magyar erődökben, szerte az erdélyi városokban.

Amikor azonban a Nőszövetségnek ilyen gondja volt a városok magyar leányifjúságának gondozása, a vallás és a nemzetiség eszményeiben való megerősítése, ugyanakkor nem feledkezett el a falvak leányairól sem. Félő szeretettel indult a munka a trianoni fekete határtól a csiki havasokig egy szent célért: megóvni a magyar falvak leányait az idegen méltától, s hitében erős, erkölcsben tisztá, művelt, tajlag öntudatos, gazdaságilag képzett és megszervezett leányifjúságot nevelni. Ezt a nagy célt tűzte ki magának a fenyőfajlányes KALÁKA-mozgalom, az erdélyi székely lányok szép mozgalma.

Tudtuk azonban már akkor is, hogy ezzel a mi munkánkkal párhuzamosan, ugyanegy célért dolgozik a szabad hazában, a kalásztengeres rónák leányaiért a testvérmozgalom a KALÁSZ. S hogy ledől a gunyhatár és a szabadság szele végighullámozott a bihari búzaföldeken, a mi falvaink leányai is boldogan tűzték a szívük fölé a kalászos-keresztet jelvényt és léikesen sorakoztak a KALÁSZ-mozgalom zászlói alá őrizni és továbbfejlesztetni hitük és fajtájuk értékeit.

Most május 23-án, Szent László királyunk emlékeztében azután személyesen is megismerkedünk majd ve-jük. Ünnepelni jönnek városunkba a bihari faluk leánysergei. Reggel 9 órákor felsorakoznak Szent László szobra előtt, a székesegyház történelmi tornyai alatt s fölcsendül ajkukon a tábori szentmise éneke: Isten, hazánkért térdelünk Elődbe... Igen, hazánkért, amelyet körülvesznek a háboru borzalmái, s amelyért meg nem szününk könyörögni a győzelem és béke Fejedelméhez. A tábori szentmise után pedig, a hagyományos Szent László körmenetben odafordulunk majd nagy, szent Királyunkhoz, hogy legendás csatabárdjával űzze messze országunktól az ellenséget, szellemével adjon erőt katonáink fegyvereinek.

Délben fél 12-kor pedig bevonul a KALÁSZ-leányok színes csapata a magyar szó templomába, a Szigligeti színházba és előkerülnek azok a szépséges magyar értékek, amelyeket a KALÁSZ-mozgalom törekszik megőrizni a magyar falvakban, a jövődő magyar édesanyák lelkében: a népdalok, népijátékok, táncok sok gyönyörűsége, lelket vidámító szinpon-

pája. S közben elmondják maguk a leányok, hogy mi nekik a KALÁSZ-mozgalom, mit tanulnak, a leánykörökben s mindjárt be is mutatják a tanultakat. Lesz nyilvános katekizmus verseny is, amely külön érdekessége a bemutatónak.

Városunk katolikus női egyesületi nagy szeretettel készülnek erre a testvéri találkozóra a más vonalon, de egy célért küzdő KALÁSZ-csoportokkal. Nőszövetségi irodánkban serényen folyik a szervezés munkája a

Összeállították a Hősök Napján tartandó ünnepség sorrendjét

Ullain-Reviczky miniszter beszédet mond az ünnepségen

Nagyvárad. A nagyvárad Leventeegyesület dr. Soós István polgármester elnöklése mellett értekezletet tartott, mely alkalommal megbeszéltek a május 30-án tartandó Hősök Napja ünnepség sorrendjét.

A bizottság határozata szerint, reggel 8 órákor a keresztény felekezetek templomaiban istentisztelet tartanak. Dél előtt 11 órákor a Szent László-téren, az Országzászló előtt fog lezajlani az ünnepség kiemelkedő része, ahol Jakó Albert gimnáziumi igazgató mondja az ünnepi beszédet. A diákok hazafias költeményeket

bejövő leányok elhelyezésének, kalauzolásának s a rendezés egyéb problémáinak megoldására. Lelkes kis-mamák is jelentkeztek a helyi egyesületekből az egyes faluk csoportjainak elirányítására s reméljük, ha az Uristen is úgy árkarja, május 23 emlékezetesen szép nap lesz KALÁSZ-testvéreink számára.

Hisszük, hogy városunk minden igaz magyar embere ott lesz vasárnap ünnepelni Szent László királyt az ünnepi szentmisén és körmenetben. An-nál is inkább, hogy a mi kedves KALÁSZ-leányaink meggyőződésesen: Nagyváradon, Szent László király városában elevenen él a szívekben a nagy Király emlékezete!

HESZ MARTA

szavalnak, majd elhelyezik az Országzászló talpazatára a város koszoruját.

Délben a Tűzharcosok nagyvárad csoportja rendez hazafias ünnepélyt Ullain-Reviczky Antal, meghatalmazott miniszter, sajtófőnök tart beszédet.

Délután megkoszorúzzák a Szigligeti szobrot, Nagy Sándor honvédtábornok emlék-tábláját, Rulikovszky Kázmér siremlékét és a honvéd ezred emléktábláját.

Este 8 órákor zenés felvonulás zárja be az ünnepélyt.

Egyetlen hosszú bűnlajstrom Tari István múltja és jelene

Sikkasztások, lopások és csalások özönét sorolja fel a vádirat

Nagyvárad, május 20. Felsorolni is hosszú azt a változatos bűnlajstromot, melyet a kir. ügyészség terjedelmes vádirata alapján dr. Gavallér László törvényszéki büntető egyesbíró Tari István, 40 éves hegyközpályi napszámos és ácssegéd elé tár. De nem kevésbé gazdag tartalmu az a lajstrom sem, amely Tari István múltját tárja elénk. Ezt ő maga is elismeri, mert amikor a bíró azt mondja: „No, lásuk csak, hányszor is volt maga büntetve?” — Tari megvakarja a fejébűját, szívből felsóhajt, s azt mondja mély meggyőződéssel:

— Az bizony sok...

S valóban sok, mert a bűnlajstrom felolvasása nyomán a következőképpen rajzolódna elénk Tari István viselt dolgai:

A berettyóújfalusi járásbíróság 1941-ben csalás és lopás vétségéért öszbűntetésül 1 hónapi fogházra, a hajdubö-eszörményi járásbíróság ugyancsak 41-ben csalás vétségéért 1 hónapi fogházra ítélte. Mindkettőt kitöltötte. Debrecenben 1942-ben csalás vétségéért nem jogerősen 2 hónapi fogházra, a

zilahi törvényszék 1941-ben okirathamisítás vétsége miatt egy hónapi fogházra, ugyancsak a zilahi törvényszék

Követeljük a kereskedők és iparosok az ügynököktől az arcképes igazolókönyv felmutatását

A nagyvárad Kereskedelmi Csarnok értesítése

A nagyvárad Kereskedelmi Csarnok az alábbi felhívást közli:

Több oldalról az a panasz érkezett hozzánk hogy a kereskedők és iparosok közül igen sokan az őket látogató ügynököktől nem kéri a 3980-1942. M. E. sz. rendeletben előírt arcképes igazolókönyvet. Erre figyelemmel felhívjuk a kereskedők figyelmét arra, hogy az idézett rendelet értelmében csak az az ügynök jogosult a rendelések felvételére, aki a rendeletileg előírt arcképes igazoló-

1942-ben csalás büntette miatt 8 hónapi börtönrre, a nagyvárad járásbíróság 1941-ben csalás vétsége miatt 1 hónapi és 14 napi fogházra, ugyancsak a nagyvárad járásbíróság 1942-ben csalásért 20 napi fogházra ítélte. Legelsőzben még 1934-ben ítelték el, amikor is csalás vétségéért 20 napi fogházra „kapott” a nagyvárad járásbírósgától.

Jelenleg egyrendbeli magánlaksértés büntette, 11 rendbeli csalás, három rendbeli lopás büntete, majd újabb három rendbeli csalás és egyrendbeli sikkasztás vétsége, azután megint kétrendbeli csalás büntette s egyrendbeli csalás kísérlete és végül: közveszélyes munkakerülés szerepel a vádiratban.

A lopásokat — a vádirat szerint — többnyire bezárt helyen, hemászás útján követte el, míg a csalásokat oly módon, hogy hol nem létező fát, hol meg sertést kínált eladásra, az „üzlet” minden esetben meg is kötötte, kisebb, nagyobb előlegeket is vett föl, az „árut” azonban nem szállította le. Egyik „üzletfelétől” cipőt is kapott kölcsön pár napra, azt azonban nem adta vissza, s így csúszott be az amag is terjedelmes vádiratba az egyrendbeli sikkasztás vétsége.

Tari figyelmesen végighallgatja a vádiratot s kijelenti, hogy az első pontban foglalt magánlaksértés büntetésében nem érzi magát bűnösnek, mert azt — mint mondja — nem követte el, a többi vádpontokra nézve azonban nem tagad.

Lapunk zártakor a vádlott kihallgatása folyik. A tárgyalásra egyébként 21 tanút és sértettet idéztek be, akik közül azonban csak tízen jelentek meg.

Szolgálatos gyógyszerterárok:

III. CSOPORT:

MADONNA gyógyszerterár, Sztarovezky-u. 20. (Dr. Medvigy F. hérlő Feder Vilmos) 33-67.

KIGYÓ gyógyszerterár, Bémer-tér 1 (Relsz L) 15-68.

II. RAKÓCZI F., Szacsavay-u. 28. (Csanda E.) 17-47.

OROSZLAN gyógyszerterár, Mussolini-tér 14. (Mihályi L.) 32-91.

A gyógyszerterárok éjjeli szolgálata szombat reggeltől a következő szombat reggelig tart.

KORONA
Filmszínház

Egy szoknya, egy nadrág Számozott helyek!

Latabár Kálmán kettős — férfi és nő — szerepben! Turay Ida, Csontos Gyula, Mály Gerő, Csikós Rózsi is életük legjobb alakítását adják. Egyetlen kacagás, vihar az egész előadás!

Moszkva ma is öldöklő harcot folytat az egyház ellen

„Néhány szó az istentelenek szövetségének májusi kiáltványához”

Berlini tudósítónk írja: Amint ismeretes, a Vatikán részéről hivatalosan közölték, hogy a szovjet istentelenek szövetsége a május elsejei szovjetünnep alkalmával heves támadást intézett a pápa és a katolicizmus ellen, a vatikáni rádió pedig kísérő magyarázatában megjegyezte, hogy a kommunizmus a római katolikus egyházat mindig elsőszámu átlamellenségnek tekintették. A Vatikán adója a legújabb szovjet kirohanással természetesen nem bocsátkozott vitába és csak annyit jegyezett meg, hogy a pápa egy politikai rendszer elítélő állásfoglalását, amely olyan szörnyű istenkáromlásokkal és az egyház szolgái ellen elkövetett rettenetes bünökkel terhelte meg lelkiismeretét, csak megnyugtató öngazolásként könyvelheti el.

„(Besbosnik) című moszkvai folyóirat 1939 február 12-én kelt számában a következőket írja: XI. Pius tucatjával bocsátotta ki felhívásait a klérushoz és laikus hívekhez, melyekben a kommunizmus elleni harcra hívta fel őket. A szovjetköztársaság elleni intrikáit XI. Pius (akkor még nem pápa) már a forradalom első éveiben megkezdte. Amikor a vörös hadsereg Varsót támadta, Ratti akkori nuncius minden erővel támogatta Pilsudski tervét a szovjetellenes háború megszervezésében. Az 1922. évi gennai kongresszus alkalmával, amikor az európai hatalmak egész sora foglalkozott a Szovjetországgal való diplomáciai kapcsolatok felvételének tervével, XI. Pius felhívással fordult hozzájuk, hogy Szovjetorsz-

szágot ne ismerjék el. Aknamunkája a szovjetellenes kereszteshadjáratra való felszólításban érte el csúcspontját. A bolsevizmus tehát nem azért gyűlöli az egyházat, mert állítólag „szellemi támogatást nyújt a kizsákmányolónak és eltompult türelmet csepegtet a kizsákmányoltakba”. Ha ez igaz lenne, a világforradalmi törekvéseiben éppen a szociális ellentétekre és osztálygyűlölségre számító bolsevizmus csak hálas lehetne az egyháznak. A gyűlölet onnan van, mert hatalmas ellenfélnek tartja, mert fél tőle: olyan hatalomnak ismeri meg, melynek, mint erkölcsi tekintélynek olyan eszközök állanak rendelkezésre, amelyekkel szemben minden erőszak és fegyveres hatalom tehetetlen. (MN.)

Az engesztelhetetlen gyűlölet forrása

Ehhez a vatikáni állásfoglaláshoz azonnal, hogy nyilvánvaló ellentétben áll azokkal a szovjet szövetségeseinek táborában terjesztett állításokkal, mintha Szovjetország felhagyott volna az egyházfildözéssel és a szovjet istentelenek szervezetei beszüntették volna működésüket, nincs sok hozzátennivaló: a szovjetországi egyházak sorsa eléggé közismert ehhez. Sokkal érdekesebb ez a kérdés, hogy milyen gyökerekből táplálkozik az az engesztelhetetlen gyűlölet, mely akkor sem tud lemondani szokott egyházellenes kirohanásairól, amikor a bolsevizmusnak a jelenlegi politikai helyzetben minden oka meg lenne arra, hogy az Istennel és a vallással való állítólagos kibéküléssel igyekezzék meggyőzni a világot.

Miért gyűlölték XI. Pius pápát

A kérdés megvilágítására a hivatalos moszkvai vallásellenes sajtónak éppen a két utolsó pápa, XI. Pius és XII. Pius ellen intézett sorozatos támadásai bőséges anyagot szolgáltatnak. Az „Isten-

Junius 2-án zárnak az iskolák

Junius 4-én, 5-én, 6-án és 7-én tartják a záróvizsgákat, 11-én bizonyítványkiosztás

(MTI.) A hivatalos lap csütörtöki száma közli a vallás- és közoktatásügyi miniszter rendeletét, amelynek értelmében a középiskolákban, a középfokú iskolákban, a szakiskolákban és népiskolákban a tanítás az 1942-43. iskolaévben, tekintet nélkül az iskolák jellegére, június 2-án véget ér.

Az évvégi összefoglalókat június 4-én, 5-én, 7-én és 8-án szünetnapokon délelőtt és délután, illetve az évvizsgákat június 4-én, 5-én és 7-én

kell megtartani. A bizonyítvány kiosztásának napja a középiskolákban, középfokú iskolákban, szakiskolákban és iskola jellegű tanfolyamokon június 11-én lesz, népiskolákban június 9-én.

A jövő tanévre a beiratkozások középiskolákban, középfokú iskolákban és iskola jellegű tanfolyamokon június 12-én, népiskolákban június 11-én, és 12-én lesz. A rendelet rendelkezései nem érintik az érettségi vizsgákat.

Hatósági fatelep felállítását javasolták a szegény néposztályok ellátására

Közérdekű kérdésekkel foglalkozott a MÉP választmányi ülése.

A MÉP nagyváradi szervezete Nagy Gusztáv vármegyei

főtitkár vezetésével választmányi ülést tartott, amelyen a faellátás, az ecetelosztás, az ipari revízió, a kispekek faellátását és a sóáru kérdését vitatták meg. Annak szükségességét hangoztatta az értekezlet, hogy a fakereskedőket szigorú rendelettel kellene kötelezni a fával való pontos elszámolásra, illetve olyan kimutatás vezetésére, amelyből kitűnik, hogy ki, mikor és mennyi fát kapott. Ha ezután a közellátási hivatal a MÁV-tól még esetről esetre értesítést kapna a faküldemények érkezéséről, úgy az ellenőrzés lehetővé tenné ezen a téren mutatkozó bajok megoldását. Felvetődött az a gondolat, hogy hatósági fatelepet létesítsenek, amely a szegény néposztályok szükségét fedezné és az esős őszi, a nedves téli hónapokban megfelelő minőségű száraz fát juttatna a vásárlóknak. Fel-szóltat Nagy József, Darabont Gyula, Vana Ernő és Dengyel Béla.

Állandóan fokozódik az érdeklődés a szülők iskolája iránt

Három napon keresztül a legkiválóbb előadók tartják az előadásokat

Nagyvárad, május 17. Lapunk már több ízben foglalkozott a Romai Katolikus Nőszövetség biharmegyei kerületének azzal a tervével, hogy városunkban három napra kiterjedő előadás-sorozatral „szülők iskoláját” rendez. Ennek az „iskolának” az lenne a rendeltetése, hogy Nagyvárad katolikus anyját és apját minél több és minél gyakorlatibb tanácsokkal, ismeretekkel lássa el az élet minden terén. A szülők iskolája május 27, 28 és 29-én lesz és pedig: délelőtt minden előadás a Szociális Testvérek Pray György-utcai székházában, a délutánunk pedig a premontrai gimnáziumban. Az ötlelet és minden tekintetben hasznosnak ígérkező rendezést a legnagyobb érdeklődés előzi meg. Sokan érdeklődtek már a rendezésről bővebben is a részletek iránt. Példás áldozatkészség mutatkozik még abban is, hogy a rendezés költségeihez a résztvevők tehetségükhöz mérten hozzájáruljanak. Ebben a tekintetben a rendezőség a

továbbiakban is számít arra, hogy nagy kiadásai megtérülnek. A szülők iskolájának pontos sorrendjét már több ízben ismertettük, azonban tekintettel a nagy érdeklődésre, ismét közöljük. A háromnapos előadás-sorozat pontos sorrendje a következő: Május 27-én, 28-án és 29-én délelőtt fél 10 óratól 11 óráig: Háztartási be-mutató. tartja: Horváth Ilona igazgató. 11-12-ig: Egészségügyi tanácsok, tartják: dr. Gagyi József és dr. Vajna Gábor orvosok. Május 27-én, 28-án és 29-én, délután 5 órakor: A házasságról, dr. Nagy András, a nevelésről dr. Báthory József, a gyermek lelkéről Czikéné Lovich Ilona, a magyar dalról Csiky Gyuláné, a nevelésről dr. Báthory József, a házasságról dr. Nagy András tart előadást. Május 30-án, vasárnap délután 5 órai kezdettel Czikéné Lovich Ilona: Gyermekem lelke, P. Rőse Bertalan: A házasság természetfeletti jegyei.

Csak szépen sorban!

Hol itt, hol ott tűnik fel a városban a fakereskedők telepein, vagy mézárzsé-ekben és hentesüzletekben Dobay István aljegyző, a közlelmzési hivatal vezetője. Bátran állíthatjuk, hogy jelenleg ő a város legelfoglaltabb és legexponáltabb embere. Nagyvárad százezer lakosának legégetőbb gondjait hordozza vállán felelősséggel. Kenyér, liszt, cukor, petróleum, zsír, hús, tej, fa: a belső front elsővonalbeli fegyverei mind az ő irányítása alatt állanak.

Hálátlan feladat az övé, mert éppen az ő munkakörében fordul elő a legtöbb zavar, félreértés, surlódás és jóság, vagy jogtalan követelődés. Tőle vár mindenki a legjobb és legkielégítőbb teljesítményt. Neki kell vigyázni a legjobban a mellékutakat és mellékajtókat keresőkre. Az ő éberségét szeretnék kijátszani a legtöbbben. Nincs ezen mit csodálkozni.

Azért bámulattal adózunk Dobay aljegyzőnek s ezt megmondjuk még akkor is, ha sokan felszisszennek reá. Vizsgálják csak meg magukat, akik az ellenkező véleményt hangoztatják! Valami bizonyára nincsen rendben dolguk körül, vagy nem kapták meg a „kivételes” bánásmódot, amit ilyen, vagy olyan úton reméltek — esetleg jóakratú pártfogások segítségével.

Dobay aljegyző már hosszú hónapok óta végzi feladatát lankadatlan erővel s legelfoglaltabb napjaiban is ráér a meglepetésszerű ellenőrzésekre és rendcsinálásokra. Ma az egyik Fő-utcai hentesüzletben láttuk, amint a hús elosztását ellenőrizte. Oda állott a sorban állók közé és személyesen irányította az igazságos és pártatlan bejutást. Nem volt, mert nem is lehetett kivételes „beszúrulás”, rangra, címre, tekintélyre, hatalomra való hivatkozás.

Csak szépen sorban! A kereskedő is megilletődve vette tudomásul az ellenőrzést. Ő is biztonságban érezte magát, mert senki előtt nem kellett meghajolni, senkinek nem kellett, de nem is lehetett külön csomagot felretenni. Ugy ment minden, mint a karikacsapás! Mert ott volt Dobay aljegyző. S ma itt, holnap ott. Senki sem tudja, hogy mikor kerül rá a sor. Így lassan ránevelődik a közönség és kereskedő egyaránt a rendre. Mert csak az szükséges, hogy ott érezzék jelenlétét akkor is, ha személyesen nincs jelen. Egy csapásra eltűnnek a visszaélések és a panaszok. (pont.)

Tilos az utcán, vagy a vámsorompóknál vásárolni

Nagyvárad thj város polgármestere 14.791—1943. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

Nagyvárad thj város polgármestere tudomásulvétel és szigorú alkalmazkodás végett közli a város lakosságával, hogy az érvényben lévő piaci szabályrendelet értelmében piacokon kívül másutt, így különösen vámsorompóknál, vagy utcákon élelmickeknek eladása tilos. Különösen tilos eladónak a vámsorompóknál, vagy az utcákon vásárlás céljából megállítása és feltartóztatása.

Azok, akik a fenti cselekményt elkövetik a szabályrendelet értelmében az 1928:X. tc. alapján büntetendő kihágást követnek el és szigorú büntetésnek teszik ki magukat.

Nagyvárad, 1943 május 19.
Dr. Soós István s. k., polgármester.

GAZDASÁGI ÉLET

Új rendet állapítottak meg a tojás forgalmának szabályozására

Csak igazolvánnyal lehet tojást egyik helyből a másikba szállítani

Nagyvárad thj. város polgármestere 2948—1943. szám alatt a következő hirdetményt adta ki: A m. kir. Közellátásügyi Minisztérium 106.000—1943. K. M. számú rendelete alapján a tojás forgalmának és felhasználásának szabályozására vonatkozólag az alábbiakat hozom a város közönségének tudomására:

Tojást viszonteladás céljára az 1943. évi május hó 15. napjától további intézkedésig akár a saját, akár pedig a megbízója számlájára csak a kijelölt tojáskereskedő vásárolhat és gyűjthet, akinek a közellátásügyi miniszter a kereskedelem és közlekedésügyi miniszterrel egyetértve erre külön megbízást ad.

A megbízott kereskedő és gyűjtő (szedő) részére a közellátásügyi miniszter a helyi tojásforgalom lebonyolítására kizárólagos megbízást nyert Magyar Tojáskivitel Egyesülés útján külön megbízólevelet állít ki. A megbízólevél csak kijelölés igazolása, vagy a bevásárlói (gyűjtő, szedő) arcképes igazolvány felmutatása mellett érvényes. A megbízólevél önmagában érvénytelen.

Azok az eddig kijelölt kereskedők, akik nem tagjai az Egyesülésnek s így külön megbízólevelet sem kapnak, tojáskereskedéssel további intézkedésig csak az Egyesülés valamely tagjának bizományosaként foglalkozhatnak.

A megbízólevelet a megbízó hatóság bármikor visszavonhatja. A megbízólevél visszavonása a kijelölés visszavonásával egyértelmű. Akitől a megbízó hatóság a megbízólevelet visszavonta, az köteles a visszavonó határozat kézbesítését követő naptól számított három napon belül a megbízólevéllel együtt a kijelölést tartalmazó határozatot, illetve bevásárlói (gyűjtő, szedő) arcképes igazolványt az Egyesülésnek beszovaltatni.

Nem szükséges külön megbízólevél annak a közvetlenül fogyasztónak

árúsító kijelölt kiskereskedőnek sem, aki a saját üzletébe beszovaltott tojást vásárol.

A vásárlással megbízott kijelölt kereskedők, vagy arcképes igazolványos bevásárlók (gyűjtő, szedő) tojást csak a közellátásügyi miniszter által meghatározott és a megbízólevélben kijelölt területen, illetve helységben vásárolhat.

A megbízott kereskedő köteles a közellátásügyi miniszter által meghatározott mennyiségű tojást a kijelölt területen felvásárolni és ennek érdekében a megfelelő bevásárlói hálózatot kiépíteni és fenntartani.

Tojást az egyik helyiségből a másikba csak az Egyesülés szárazhelyezőjével ellátott „Szállítási igazolvány” alapján szabad szállítani. A szállítási igazolványnak a szállítást kísérnie kell és azt a fuvarozó az áruval együtt köteles a címzettnek átadni. A címzett a szállítási igazolványt az áru átvételét követő három napon belül az Egyesüléshez tartozik beszovaltatni.

Nem szükséges szállítási igazolvány annak sem, aki a vásárlásra jogosító megbízólevél birtokában az abban meghatározott helységek között szállít tojást.

Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntetőrendelkezés alá nem esik, kihágást követ el és 6. hónapig terjedő elzárással büntetett az, aki fenti rendelet intézkedéseit megszegi, kijátézza, vagy nem teljesíti.

Nagyvárad, 1943. május 17.

Dr Soós István s. k. polgármester.

Új ára van az ecetnek

Nagyvárad thj. város polgármestere 2950—1943. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A m. kir. Közellátási Minisztérium

27.200—1943. K. M. sz. rendeletével a szeszecet legmagasabb árát az alábbiak szerint állapította meg:

A 10%-os (hydrátos) szeszecet legmagasabb viszonteladói ára hektóliterenként 96 P.

A palackozott 10 %-os (hydrátos) szeszecet legmagasabb viszonteladói ára hektóliterenként

literes palackokban 116 P,

1/2 literes palackokban 130 P.

A 10%-os (hydrátos) szeszecet legmagasabb fogyasztói ára (kímérve) literenként 1.12 P.

A palackozott 10%-os (hydrátos) szeszecet legmagasabb fogyasztói ára literes palackonként 1.32 P.

1/2 literes palackonként — 73 P.

Zárt palackokban történő eladás esetén palackbetét címén

literes palackonként legfeljebb — 80 P.

1/2 literes palackonként legfeljebb — 70 P számítható.

Ez a rendelet 1943. május 13. napján lép hatályba.

Nagyvárad, 1943. május 17.

Dr Soós István s. k. polgármester.

Megállapították a ponty árát

Nagyvárad thj. város polgármestere 2449—1943. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A m. kir. Közellátásügyi Minisztérium 28.400—1943. K. M. számú rendeletével a ponty legmagasabb árát az alábbiak szerint állapította meg:

Az élőponty 1943. évi legmagasabb nyári ára:

a) termelői ár: tenyészetek, halászatok és halászok által nagy- és kiskereskedők, továbbá bizományosok részére történő eladás esetén kg.-onként 4 P.

b) fogyasztói ár: kg.-onként 5.60.

Vendéglátó ipari üzemek, közintézmények és egyéb nagyfogyasztók részére 30 kg.-nál nagyobb tételben történő eladásnál tenyészetek, halászatok és halászok, valamint a nagykereskedők és bizományosok a megállapított fogyasztói árnál kg.-onként legalább 20 fillérrel alacsonyabb árat számíthatnak.

A nem élő és a jegelt ponty legmagasabb termelői, nagykereskedői és fogyasztói ára kg.-onként 30 fillérrel alacsonyabb a megállapított árnál.

A pontyszelet legmagasabb fogyasztói ára — a benne levő csonttal és szálkával, minden nyomaték (fej, farok, ikra, tej és uszony), hozzáadása nélkül kg.-onként 11.20 P.

A csont-, szálla- és bőrnélküli pontyszelet (filé) legmagasabb fogyasztói ára — minden nyomaték (fej, farok, ikra, tej és uszony) hozzáadása nélkül kg.-onként 14 P.

A szeletelt ponty melléktermékeinek legmagasabb fogyasztói ára az ország egész területén a következő:

pontyikra kg.-onként 6 P.

pontytej kg.-onként 6 P.

pontytej és szeletnek nem használható farokrész uszony nélkül kg.-onként 3 P.

Ez a rendelet 1943. május 13. napján lép hatályba.

Nagyvárad, 1943. május 17.

Dr Soós István s. k. polgármester.

Kávéházakban és vendéglőkben kávé MAGYAR LAPOK-ot

Megállapították a bor viszonteladói árát

A közellátásügyi miniszter rendelete értelmében a termelőtől vásárolt vagy saját termésű bornak a borkereskedők részéről számítható legmagasabb eladási árát a bor alapárából kiindulva kell a most kiadott rendelkezések szerint kiszámítani. A bor alapárát a közellátásügyi miniszter időszakonként állapítja meg. A meghatározott alapárhoz a borkereskedő a bor átvételével, szállításával, tárolásával, kezelésével és üzleti fedezésére a hordós boroknál hektóliterenként megfelelő összeget számíthat. Ez az összeg a fővárosban és környékén a közönséges boroknál 34, a nyírási boroknál 38 pengőt tesz ki. Az erdélyi megyékben ez az összeg 38, illetve 42 pengő, a rendeletben felsorolt városokban 30, illetve 34 pengő, a többi helyen 18, illetve 22 pengő. A rendelet a palackos borokra vonatkozóan is megállapítja azt az összeget, amelyet a borkereskedők az alapárhoz hozzászámíthatnak.

HIRDETMÉNY

Értesítjük a közönséget, hogy a városi partfürdőt kedvező idő esetén folyó hó 23-án, d. e. 10 órakor megnyitjuk, továbbá hogy a M. kir. Közellátásügyi Minisztérium 25.862—1943. K. M. számú rendelete értelmében a közüzemek igazgatósága a partfürdő jegyárait az alábbiakban állapította meg:

Belépőjegy felnőtteknek félnapra kabinhasználattal 1.16 P, felnőtteknek szekrényhasználattal 0.70 P, — egésznapra kabinhasználattal 1.44 P, szekrényhasználattal 0.92 P. Diákoknak és gyermekeknek szekrényhasználattal 0.58 P, ruhatárhasználattal 0.36 P. Tiszviselőknél kabinhasználattal 0.70 P, szekrényhasználattal 0.46 P. Sportjegy szekrényhasználattal 0.24 P, ruhatárhasználattal 0.12 P. Havibérletjegy felnőtteknek kabinhasználattal 18.40 P, szekrényhasználattal 13.80 P. Havibérletjegy diákoknak és gyermekeknek szekrényhasználattal 9.20 P, kabinhasználattal 11.50 P. Külön kabin bérletjegy fürdőjeggyel havonta 23.00 P. Fürdésre nem jogosító belépőjegy 0.24 P. Értéktárgyak megőrzése 0.12 P. Törülköző 0.12 P. Fürdőnadrág félnapra 0.24 P, egésznapra 0.46 P. Kiszolgálás 0.12 P.

Nagyvárad, 1943. május 18.

Nagyvárad Város Közüzeméi Partfürdő Igazgatósága.

Meghívó

A Székelyhídi Fürdő Részvénytársaság 1943. június 3-án, d. e. 10 órakor Székelyhídon az Érmelléki Takarékpénztár székházában közgyűlést tart, melyre a részvényesek azzal a figyelmeztetéssel hívatnak meg, hogy miután az 1943. május 19-re kitűzött közgyűlés határozatképtelen volt, ez a közgyűlés a megjelentek számára és a képviselt részvényesek számára tekintet nélkül fog határozni.

A közgyűlés tárgyai: 1. A felezőmérés kimondása. 2. Két felezőmérés választása. 3. Két felügyelőbizottsági tag választása.

Figyelmeztetés: A közgyűlésen szavazataikat azok a részvényesek érvényesíthetik, akik a közgyűlés megnyitása előtt részvényeiket az igazolóbizottságnak bemutatják.

Kállay Miklós miniszterelnök nyújtotta át a Kormányzó Ur által adományozott kitüntetésekét a magyar sajtó munkásainak. A miniszterelnök mellett dr. vitéz Thuránszky László miniszteri osztályfőnök, a Sajtó Osztály vezetője, szomben Ullein-Reviczky Antal meghatalmazott miniszter, sajtófőnök, jobbról dr. vitéz Kolosváry-Borcsa Mihály, az Országos Magyar Sajtókamara elnöke

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
SZÉLES UTCA 5 SZÁM.
Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
félre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
Postatakarékpénztári csekkzámlánk
száma: 72.301.
Kéziratokat nem adnak vissza.

A Szent László Férfikongregáció fi-gyelmébe! A Szent László Férfikongre-gáció testületileg vesz részt május hó 23-án a Székessygyházban 9 órakor kez-dődő Szent László ünnepi nagymisén és körmeneten. A kongregáció tagjai részére a templomban külön padokat, a körmeneten pedig a testületek után biztosított helyet a vezetőség.

Jegyek a Kalász vasárnapi Szent László-ünnepségére. A vasárnapi Kalász ünnepségre, amelyet a vidéki katolikus leánykörök Szent László ünnepésére rendeznek a Szigligeti Színházban dél-éltől fél 12 órai kezdettel, jegyeket az egyházmegyei főhatóság irodájában (püspöki palota, telefon 12-27) lehet szerezni. Tekintettel a nagy érdeklődés-re és a még rendelkezésre álló jegyek korlátozott számára, ajánlatos a legsürgő-sebben gondoskodni hely biztosításá-ról.

A kolozsi sós-gyógyfürdő május 23-án vasárnap, megnyílik

Május 25-én érkezik Nagyváradra Ko-dály Zoltán. Lapunk több ízben megemlékezett arról, hogy Csiky Gyuláné, az Immaculata intézet ki-tünő zenetanárnője, nagysikerű hang-versenyt rendezett Budapesten. Most a nagyvárad középiskolások ének-kerának közreműködésével meg-ismétli a hangversenyt, melyet má-jus 25-én kedden este rendez meg a Szigligeti Színházban.

Mint értesülünk, a hangversenyre bejelentette érkezését Kodály Zoltán, a nagyhirű zeneszerző is.

A hangverseny iránt érthetően nagy érdeklődés mutatkozik.

Wallner Jenő halála. Nagyvárad, május 20. Wallner Jenő volt tartalékos tüzérfőhadnagy 51 éves korában Nagy-váradon elhunyt. Gyászolják testvérei: Demetrovits Elek tvh. biz. tag neje, sz. Wallner Erzsébet, öz. Ringelhan La-josné sz. Wallner Jolán, dr. Wallner Ödön orvos (Amerika) és dr. Wallner István Budapest székesfőváros tanács-igazgatója.

Aggyvázásra hajlamos idősebb embe-ceknek, akiknél igen fontos, hogy erő-lődés nélkül mindennap könnyű bél-ürülésük legyen, a természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel éhgyomor-ra egy kis pohárral bevéve — gyakran a lehető legjobb megoldást teszi. Kérde-zze meg orvosát!

Svájci bélyeg jelent meg a svábhe-gyi fogaskerekű vasút tervezőjének arcképével. Svájc minden évben Pro Juventute mottoval nevezetes svájciak emlékére bélyegeket hoz forgalomba. Most jelent meg a sorozat új bélyege, mely Riggenbach Miklós képét ábrázol-ja. Riggenbach Miklós volt a fogaske-rekű vasút feltalálója és annak ide-jén a tervező és építette a budapesti svábhegyi fogaskerekű vasutat. A sváb-hegyi fogaskerekű vasút volt a második ilyen természetű közlekedési eszköz, mely közvetlenül az első svájci fogas-kerekű vasút után jött létre. (Magy-Tud.)

Iskolaorvosi megbízatás. A debreceni tankerületi kir. főigazgató dr. Knézy Jenő városi ker. orvost, a nagyvárad m. kir. áll. Szent László gimnázium is-kolaorvosi teendőinek ellátásával meg-bizta. (1943. évi február hó 23-án kelt 3098-1942-43. főig. sz. rendelet).

A Bihar Egylet turista kirándulást rendez, vasárnap, május 23-án, Vörös-patak, Szentjános-forrás, Balaskötőtől menedékházhoz. Indulás reggel 8 óra-kor. Találkozás a kórház előtt. Ve-zető: Crovattó Béla.

Húszpengőért elsőrendűen megtanul-hatja a legmodernebb női ruhaszabá-szatot. Kathonay szakrajztanár ma-gyar, német, román nyelvű „Európa” tankönyvéből. Nagyvárad, Saspalota.

Öngyilkos lett egy városi tiszvti. selőné. Nagy megdöbbenést kel-tett a városban az a hír, hogy **Berezky Olga** Ágnes városi tiszvti-selőné revolverrel főbelőtte magát és meghalt. Az életunt 36 éves tisz-tviselőné a Lukács György-utca 28. számú házában lakott és miután hiva-talából pár napig hiányzott, hozzá-tartozói keresni kezdték. A bezárt lakásán hiába zörgettek, mire az ab-lakon át bejutva, holtan, vértócsában találták az öngyilkos leányt.

A borzalmas eseményt jelentették a rendőrségnek, ahonnan bizottság szállt ki a helyszínre és megállapí-totta, hogy az életunt egy Frommer pisztollyal végzett magával, mely tu-lajdona volt. Teitét búskomorsága miatt követte el. Temetésére az ügyészség megadta az engedélyt.

A kolozsi sós-gyógyfürdő május 23-án vasárnap, megnyílik

BELGIUMBAN ESZIK A LECTÖBB BURGONYÁT. Már az első világhábo-rúban tervezett hiéheztetés óta a német tudomány kísérleteket végzett, amely-nek kapcsán arra a megállapításra jutot-tak, hogy tisztán burgonyán is meg le-het élni. *amélkül, hogy fehérjét veszí-tenének. Ez azzal függ össze, hogy a burgonya fehérje alkotásai rendkívül értékesek, sokkal értékesebbek, mint a gabonáé. Belgiumban fejenként és éven-ként 227 kg., Németországban 174 kg., Finnországban 110 kg., Svédországban 109 kg., Norvégiában 89 kg., Bulgáriá-ban 20 kg. burgonyát, ugyanakkor fe-hér- és rozskenyérből pedig: Belgium-ban 203 kg., Németországban 106 kg., Finnországban 38 kg., Svédországban 39 kg., Norvégiában 115 kg., Bulgáriában 218 kg.-ot fogyasztottak.*

Hadikölcsönkötvények kiserelése. Budapestről jelentik: A régi kötvények árértékelése iránt benyújtott kérelme-ket a Pénzügyi Központ a benyújtás sorrendjében vizsgálja felül és valószí-nű, hogy 1943. év végéig az ösezes ké-relmeket el is fogják intézni. A hadi-kölcsönként adott 3 százalékos köl-csönkötvények első szelvénye júliusi esedékességű. A kötvények sorsolását 1944. évben fogják megkezdeni.

Amerikai diákok 70 ezer lengyel gyermek szabadonbocsátását kérik. Buenos Airesből jelentik: (MTI) A Ste-fani Iroda jelenti: Az Egyesült Álla-mok sok tanintézetének diákjai arra kérték Rooseveltet, járjon közbe Stalin-nál 70.000 lengyel gyermek szabadon-bocsátása érdekében.

Japán tiltakozás amerikai brutáltság ellen. Tokióból jelentik: (MTI) A Né-met TI jelenti: A japán kormány tiltakozott az amerikai kormánytól az egyik kórházhoz elleni amerikai légi-támadás miatt.

BELVÁROSI

„Férfihűséget” felülmuló óriási sikerű DAROCZY-film.

Késő

Bulla, Muráthy, Jávor, Sárdy

Légtalmai közlemények. Kötelező légtalmai utánképzési tanfolyam kez-dődik folyó hó 21-én délután 5 órakor a Mikezsth Kálmán-utcai elemi isko-lában az alapképzésben részesült házparancsnokok és helyettesek részére. A kiképzés időtartama 4 nap, napi 2 az utánképzésben még nem részesült órai előadással. Megjelenni kötelesek házparancsnokok és helyettesek a kö-vetkező utcákból: Hitler Adolf utca a Széles utcától a Szent Péteri utcáig, Szaniszló utca a Széles utcától a Szent Péteri utcáig, Szent Péteri utca, Dankó Pista utca, Wesselényi utca, Könyves Kálmán utca, Arvaház utca, Lukács György utca, a Széles utcától a Köny-ves Kálmán utcáig, Gömbös Gyula ut-ca, a Wesselényi utcától a Könyves Kálmán utcáig. Légtalmai Liga nagy-váradj csoportja.

Adományok a hadiárkvák számára. N. N. koszorúmgóváltás című 11 pen-gőt fizetett be a hadiárkvák részére. Is-meretlen adakozó ugyanarra a célra Szűz Mária nevében 4 pengőt fizetett be. A nemeslelkű adományokat hálás szívvel nyugtázzuk és rendeltetési he-lyére továbbítjuk.

Adomány Kiss Lajos családja részére. Kiss Lajos családja részére ismeretlen adakozó Szent Antal nevében 10 pen-gőt fizetett be szerkesztőségünkbe. Rendeltetési helyére juttattuk. Isten fi-zesse meg!

A kolozsi sós-gyógyfürdő május 23-án vasárnap, megnyílik

Közel 46 millió az olasz királyság la-kossága. Rómából jelentik: (MTI) Mint az olasz hivatalos lap közli, az olasz királyság egész lakossága a háborúban hozzácsatolt területek lakosságát kivé-ve 1943. április 30-án 45 millió 757.000 fő volt.

Pályázatot hirdet a Le-ventegyesület az ifjúsági irodalom ápolására

A Magyar Távirati Iroda jelenti. A Leventegyesületek Országos Köz-pontja az ifjúsági irodalom ápolá-sára és fejlesztésére pályázatot hir-det.

A művek a hősi élet-szemléletre neveljenek akár katonai vonatko-zásban, akár ama egyetemes felfo-gás szerint hogy bármely foglalko-zási ághban, az élet bármely terüle-tén lehet hősi módon élni, ha a nem-zet (közösség) érdekében végezzük munkánkat. A témák feldolgozása le-het humoros, vagy komoly. A regé-nyek terjedelme 15-20 nyomtatott iv között, a kisregényeké 4 iv körül mozogjon. Az elbeszélések terje-delme nincs meghatározva.

Legkésőbb 1943 szeptember 30-ig kell a Leventegyesületek Országos Központjába (Budapest, V., Alkot-mány-utca 5/7) „Irodalmi pályázat” jelzéssel eljuttatni. A szerző nevét a mellékelt jelzés boríték tartalmazza.

A pályázatok a következők: Regé-nyeknél egy első díj 2000 pengő, két darab második díj, egyenként 1000 pengő, két darab harmadik díj, egyenként 500 pengő. Kisregények-nél két első díj egyenként 500 pengő,

két második díj, egyenként 300 pengő, két harmadik díj, egyenként 200 pengő. Az elbeszélések jutalma-zására sok kisebb díj szolgál, ösze-sen 2000 pengő értékben.

Versenyta gyalási hirdmény

A m. kir. kolozsvári honvéd had-testparancsnokság XI. osztálya — Ko-lozsvár, Árpád u. 27., főszt. 16. — a hadtesthez tartozó laktanyák ter-mészetes használat folytán tönkrement izzólámpáknak pótlására 388/ép. o./1943. sz. alatt Erdély területére korlátozott nyilvános versenytárgyalást hirdet.

A szabályszerűen kiállított és felsze-relt sértetlen korlátokban elhelyezett, pe-cséttel lezárt ajánlatot a versenytárgya-lást hirdető osztálynál 1943. évi május hó 31-én délelőtt 10 óráig kell szemé-lyesen vagy posta útján benyújtani. Az ajánlatok felbontása ugyan ezen a na-pon délelőtt 11 órakor történik az osz-tály helyiségeiben.

A teljes szövegű versenytárgyalási hir-detmény és a költségvetés ajánlati felté-telei:

1. Hadtestparancsnokság XI. osz-tályánál, Kolozsvár, Árpád u. 27. sz. főszt. 16.
2. 12. számú épületkezelőségénél, Nagy-várad, Szent László és Rulikovszky egyesített laktanya.
3. 34. sz. épületkezelőségénél, Maro-vásárhely, Vár-laktanya.
4. 23. sz. épületkezelőség, Szatmárnó-meti, József fkg. laktanya, a hivatalos órák alatt megtekinthetők és ívenként 40 fillér ellenében átvehetők.

A kolozsi sós-gyógyfürdő május 23-án vasárnap, megnyílik

Milyen foglalkozási ágakban keresnek munkát és találhatnak elhelyezkedést a váradai munkanélküliek?

A nagyvárad m. kir. Állami Munkaközvetítő Hivatal 1943. évi május hó 19-én kelt kimutatása sze-rint az elmúlt héten elhelyezett 56 egyént.

Jelenleg foglalkozást kaphatnak:

- 4 asztalos, 1 borbély, 1 tetőfedő, 1 cukrász, 2 kovács, 3 gyári munkás, 1 faesztergyáros, 2 cipész, 2 szabó, 1 kazánkovács, 1 vasesztergyáros, 1 bognár, 2 szövőnő, 1 mindenes leány, 2 bejáró takarítónő, 4 mindenes szaka-cácsnő, 6 mindenes, 6 napszámos.

Foglalkozást keresnek:

- 21 ipari szakmunkás, 24 gyári, be-tanított és egyéb segédmunkás, 6 üzleti alkalmazott, 2 tisztviselő, 4 mindenes szolga, 15 mindenes leány, 9 bejáró takarítónő, 3 mindenes szaka-cácsnő, 1 kapus, 1 mosó-vasalónő, 2 kocsis.

Betöltendő tanonc helyek:

- 1 kovács, 1 faesztergyáros.

Foglalkozást kereső ipari szak-munkások:

- Asztalos 1, bádigos 1, bognár 1, gépész 2, gépkocsivezető 1, mészáros 1, kovács 1, kőműves 2, kövező 5, lakatos 2, molnár 1, sütő 1, férfiszabó 1, nőiszabó 2, szobafestő 1, üveges 1, vasesztergyáros 1, villanyszerelő 2.

Oszinte mozikritika

Karádi „Opium keringője” az Apolló Mozgóban

A Karádi-ellenes közhangulatnak, amely Kolozsváron, Szekesfeherváron, Kecskeméten és más városban egyre hevesebb tiltakozásokban és tüntésekben robbant ki az utóbbi időben, csak újabb tápot adhat az „Opium keringő” című film, amelyet most vetítenek az Apolló moziban. A nem éppen indokolt népszerű filmszínész a démonias csúcsteljesítményét akarja nyújtani ebben a darabban, amelyben ő az egyetlen női szereplő. Egyszerre őt komoly férfi lelki nyugalmának felbolygatására vállalkozik az ismert karadikatalini eszközökkel, amelyek között tudvalevőleg a fulladozó szenvedélyességű kellemes bariton, az elbűvölő tekintet és a sátiánian céltudatos mozdulatok a leghatékonyabbak. Sikerül is természetesen magába bolondítani a hűszéves talákozóra remetei magányba elvonult férfitársaság minden egyes tagját. Először csak meghűlyülnek a derek öreg fiúk, aztán megvadulnak valamennyien a végül két lelki-teszt jóbarát gyilkos tusában csap össze az ellenállhatatlan Katalinért. Világos dolog hogy az ördögi lelkületű démon, aki vnos-untalan hallatja türes kacaját a férfi szívek felzaklatása céljából, pont abba az urba szeret belé, akit régi bosszúból a legjobban szeretne megaláznia. A sátán angvalló változik, megmenti a szeretett férfit az erkölcsi haláltól s ezzel jogcímét szerzi a boldogsághoz, amelyre gonosznak látszó szívében fehér álmodozással szomjúhozott... A darab sokkal kevésbé izgalmas, mint ahogy elképzelné az ember. Karádi még sohasem volt oly erőszakolt, túlzó és mérsékelt tehetségű, mint ebben a filmben, amelyet nyilván az ő testére szabtak, de a vállalkozás vakmerősége ezúttal az unalomig mienő érdekeltenségben találja meg méltó büntetését.

RÁDIÓ

SZOMBAT, MÁJUS 22.

Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene.
- 10.15 A rádiózenekar műsorából.
- 11.15 Ifjúsági énekkarok.
- 11.40 Schirger Lajosné előadása.
- 12.10 Hinczy László szalonzenekara.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt bajtársi rádiószolgálat.
- 14.00 Táncozások.
- 15.00 Operatársulatok.
- 15.35 Tompa Ferenc dr. előadása.
- 15.55 Clementis Klára zongorázik.
- 17.00 Rádió a rádióról.
- 17.10 Mindenből mindenkinek.
- 18.40 Udvardy Tibor csevegése.
- 19.00 Hangképek innen-onnan.
- 19.30 Augusteo zenekar.
- 19.45 Keéky István vidám csevegése.
- 20.05 Örökszép melódiák a múlt század leghatékonyabb operettjeiből.
- 21.05 Kolozsvári Grandpierre Emil csevegése.
- 21.20 Csárdások.
- 22.15 Ki mit szerep?

Budapest II.

- 19.00 Mezőgazdasági félóra.
- 19.30 Wagner-hangverseny.

Kávéházakban és vendéglőkben kérjék a „MAGYAR LAPOK” at.

SZÍNHÁZ

Henschel fuvaros

Kiss Ferenc és Földényi László Gerhardt Hauptmann drámájában

Két fővárosi vendég, Kiss Ferenc és Földényi László fellépésével mutatta be a Szigligeti Színház Gerhardt Hauptmann hatalmas drámáját, a *Henschel fuvaros*-t. Földényi László már négy nappal a bemutató előtt Nagyváradra érkezett s a legapróbb részletekig előkészítette az előadást. Kiss Ferenc pedig, aki az előadás napján érkezett, déli 12 órától délután 5 óráig tartó próbán minden egyes szereplővel alaposan átpróbálta a rendezéstechnikailag már tökéletesen beállított darabot. A kitűnő rendező és a nagy művész keze meg is látszott az előadáson. A vendégek ragyogó teljesítményeitől eltekintve is kiváló nyújtott a Szigligeti Színház.

A darab, amely nemrégiben szerepelt a budapesti Uj Magyar Színház műsorán, egy sziléziai fürdőhely egyszerű fogadjójában játszódik. Henschel fuvaros esküvel ígéri meg féltékenységtől gyötört, nagybeteg feleségének, hogy az asszony halála esetén nem veszi el szemrevaló, dolgos, de nagyravágyó és nehéz belső indulatoktól fűtött szolgálóját, Hannét. És megszegte esküjét. De súlyosan bűnhődik érte: az új asszony más vágányra tereli a tisztas polgári család életét és megcsalja férjét, aki feldultan és szenvedőn, nyilvános botrány megrázó jelenetét át önmarcangoló eszelősségre téved és végül is öngyilkosságba menekül.

A drámai felépítés, a lélekrajz s a belső feszültségek csodálatos mesterműve, a *Henschel fuvaros*. Egyszerű emberek mozognak a színpadon mindennapi életkörülménynek vetülnek elénk a eszelekmény folyamán s az örök emberi szenvedések döbbenetes mélységei tárulnak fel a szenvedélyek kerpelhetetlen végzetességű összecsapásában.

Kiss Ferenc hatalmas erővel mintázta meg a szelíd, melegsívű, de sértett becsületében kirobbanó indulatú és megmérgezett lélekkel élni nem tudó Henschel fuvaros alakját. Széles hullámokat

vert körülötte a megfontolatlan tetthen fogant belső vívódás tragikus légköre s magával ragadta az esemény sodrában haladó személyeket és mozzanatokot. Lenyűgözően érzékeltette a megpróbált ember köznapi megoldást kereső igyekezetét s a megindító gyöttrődést, amelynek a szerencsétlen kialakulások hordozásában csak nagy és nemes lelkek esnek áldozatul. Páratlan művészi teljesítményét meleg ünnepléssel hálálta meg a közönség.

Földényi László a halott Henschelné öccsének szerepében a jellemző kétség s a drámai erő kivételes adottságait mutatta meg. Felejthetetlen élmény volt a nagy jelenet, amelyben leleplezi a megcsalt férj előtt a hűtlen és gonosz asszony üzelmeit s helytáll a szerencsétlen ember szörnyű fájdalmának kitörésével szemben.

A helyi szereplők közül Hotty Évának jutott a legnehezebb művészi feladat, aki Henschelnét alakította. A sötét úton járó, házsártos fiatal asszonyt kissé talán nyers külsejével és az ingerültség nem elég gondos elfojtottságával, de meggyőzően, egyégesen, lüktető elevénységgel jelenítette meg. Borsos Mária kitűnő volt a beteg asszony szerepében s Kemény Gizi egy vidám kedélyű fiatal leányt játszott sok hájjal és kedvességgel, a napugár meleg fényét villantva meg olykor a dráma komor légkörében. Nagyobb szerep jutott Daniss Győzőnek is, aki erőteljes átéltséggel alakította Henschel fuvaros öreg, elesapott lovását. Tanay mérséklettel, jól átgondoltan festette alá nagy partnerének játékát s helyükön voltak Pákozdi Szabó Ernő, Bakay, Halassy és a többiek is.

Az előadásért külön köszönet illeti meg Putnik Bálint igazgatót, aki nagy anyagi áldozattal szerezte meg Nagyvárad közönségének ezt a rendkívüli műélvezetet. (*)

Férfiruhákat, használtakat **MOLNÁR** használatra üzletében legjobban áron vehet, eladhat. Bémer-tér 1. (udvarban.) Hívásra házhoz jövök.

A színházi iroda közleményei:

Utolsó hét, búcsúelőadások

Höpfner Nővérek, a berlini Alami Opera szóló-táncosai ma, csütörtökön este 7 órai kezdettel tartják nagy *tánc-estélyüket* a színházban. Felemelt helyárak. Jegyek a színházi pénztárnál kaphatók. Részletes műsor a jegyszedőknél.

Henschel fuvaros, Gerhardt Hauptmann színműve, Kiss Ferenc, a Nemzeti Színház örökös tagja és Földényi László, az Uj Magyar Színház művészeinek fellépésével pénteken este ismét műsoron van. Felemelt helyárak. A-bérlet, ráfizetés nélkül. Jegyek korlátolt számban a pénztárnál kaphatók.

Szombaton és vasárnap este a nagy-sikerű *Egy bolond százat csinál* kacagtató, zenés bolondság tölti be a műsört.

Gyurkovics fiúk c. operett vasárnap délután *„Eleső helyárakkal* kerül színpadra, utolsó délutáni előadás.

UTOLSÓ HETI MŰSOR:

Csütörtökön este 7 órakor: *Höpfner Nővérek táncestélye*.

Pénteken este háromnegyed 7 órakor: *Henschel fuvaros*, A-bérlet.

Szombaton este: *Egy bolond százat csinál*.

Vasárnap délután: *Gyurkovics fiúk*.

Vasárnap este háromnegyed 7 órakor: *Egy bolond százat csinál*. (Utolsó előadás.)

Páratlan a kezeszlény ipart!

Most jelent meg:

Dr. Eröss Alfréd
összeállításában:

Egyház és élet

erdélyi katolikus évkönyv.

Ara: 6 P.

Beszerezhető a Magyar Lapok kiadóhivatalánál.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Mély gyermekkoos eladó, Mátyás király-utca 74. 77

Rézgálic ha nincs, szőlő permetező-anyagot beszerezhet Szacsavay-u. 17. pincében. 83

Vennék vasvázu kerti butort. Ajánlatokat a kiadóba kérek. 79

Ingatlan

BEKÖLTÖZHETŐ 4 szobás, konyhas és fürdőszobás, kertes házat központban megvételre keresek. Címeket a kiadóba kérek. 323

Különféle

Fertőtlenítést, poloskát, mojt, mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal irtja Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27-56. 313

Uj cserépkályhák készítését, cserépkályhák átrakását, szabadalmazott fűtőszervezettel, készíti Bessenyei István kályhás, Huszár-utca 23. Telefon 34-08.

Állást nyel

Napszamosokat, 17-18 éves ifjakat, kocsisokat és béreket felvételre keres a Dreher-Haggenmacher Sörgyár Jelentkezés a váradszőlősi telepen 10-12 óra között. 81

Üzletvezetőt, könyvelőt és gépirónót keresünk Biharmegyei Áruforgalmi Szövetkezet, Nagyvárad, Rákóczi-út és Sztaroveszky utca sarok. 78

Állást keres

Másolat vállalatok saját gépemen. Cím a kiadóba kérek. 74

Ügyes kiszolgálónő cukrászdába vagy étterembe ajánlkozik. Cím a kiadóba kér. 81

Intelligens nő irodai gyakorlattal pénztári vagy irodai állást keres. Cím a kiadóba kér. 82

Elveszett balkézre való barna, női bőrkésztyű Árvaház utcától—Szilágyi Dezső-utcaig. Megtalálót kérem adja le a Magyar Lapok kiadóhivatalánál, ahol illő jutalomban részesül. 85

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

76- és felelőszerkesztő: Dr. Paál Árpád
címlő kiadó: Dr. Scheffler Ferenc
Szent László-nyomda Rt.
Nagyvárad

Készült a Szent László-nyomda r. t. körtorgógépén. Nagyvárad, Szilágyi Dezső-utca 5. szám.